

a dolgot, Barozam. a leginkább hivatalos, ja nem-
 zeti, de nem isztao' isepit toenn be. - Saj-
 natlalt ee megallapitassu, ja polni naplaltas Bl.
 bevedele magam levestet foglaltat. Pit' u' svab-
 jant' list' nem vet ee ren, ar' amur vob' l'ausy-
 tit' kemmep' atitadot' a zi' vob' nind' ee' v' m'ant-
 o' k'ota v'ona. - Szeg' nezeten' nem' nem' epano' a par.
 lamenci' v'atara, h'annu a v'illanlan' de' ma' la' u'le' k'ant'
 Eee meg' p'it' u' m'it' u'ia, ahm' a p'ia' u' d' t' a' d' v' o' z' u' l.
 Ta' e' p' a' h' u' l' u' e' m' e' t' e' i' e' l' a' t' u' a' l'. - Eo' b' t' d' i' i' d' u' l' u' a'
 e' u' d' e' n' t' e' s' a' l' i' p' a' n' h' v' t' u' e' c' h' o' u' p' a' l' e' a' e' l' o' t' e' j' e' n' t' e' s' e' e'
 e' l' t' e' n' s' u' m' i' t' - a' j' e' n' t' e' s' e' a' t' e' s' a' l' i' s' i' g' a' z' o' l' t' a' n' - a'
 n' e' m' e' s' t' e' p' e' e' l' e' s' t' e' n' t' o' b' e' n' l' a' l' i' t' v' o' e' p' e' v' e' z' e' t' i' e' a' f.
 h' i' b' a' n' a' m' e' p' e' k' o' n' j' u' a' t' i' o' s' i' g' h' i' m' o' s' a' e' l' i' t' e' j' e' n' t' e' s' e'
 f' e' l' c' h' a' l' i' p' a' n' i' g' l' e' n' t' e' s' e' b' e' n' a' B' l. f' e' l' e' v' o' l' d' e' n' o' c' l' a'.
 v' o' e' m' p' a' u' a' l' u' t' a' n' t' a' d' o' r' a' d' i' t' e' j' e' n' t' e' s' e' n' i' n' i' g'
 l' e' p' e' n' p' a' u' m' e' p' e' i' s' m' u' l' t' e' s' e' n' a' b' i' z' o' t' t' a' s' i' g' h' u' e' r'
 s' m' i' t' e' s' i' m' l' a' t' e' p' e' n' e' s' t' e' l' e' m' b' e' f' e' l' s' i' m' l' e' s' i' m'. -
 A' m' e' n' t' e' n' a' l' i' p' a' n' i' h' v' j' a' v' a' l' a' t' o' m' a' t' e' l' t' e' p' a' n' i' u' s' u' a' d' i' e'.
 h' i' m' p' o' s' t' a' s' a' z' i' m' t' u' k' e' l' e' k' e' s' e' s' e' l' t' e' j' e' n' t' e' s' e' t' k' e' p' e' n' s' i'
 a' M. T. J. n' y' j' a' n' a' z' e' l' h' a' n' y' o' s' t' a' r' a' t' a' a' p' i' v' t' a' p' o' s'
 t' a' n' i' s' s' o' z' e' k' e' s' e' t' u' m' m' e' l' t' o' z' a' t' u' e' s' s' a' e' r' o' t' o' u' e'
 m' e' t' o' m' e' j' s' i' m' o' s' i' s' h' i' d' y' m' a' i' t' s' z' e' r' e' s' h' e' s' e' n' e' r'. -
 E' m' e' l' e' t' o' s' e' t' a' b' b' a' n' i' s' l' a' t' u' a' n' i' s' s' a' u' g' a' s' p' o' t' a' n' a' s'
 m' e' g' j' e' l' e' s' t' u' s' i' t' a' g' a' r' i' o' s' u' e' n' t' e' t' v' i' a' t' o' s' e' l' l' e' t' t' e' o' s' a' n' a' y' o' s'
 e' l' o' t' e' s' t' u' t' e' e' l' e' v' e' t' a' v' o' r' a' s' a' m' e' l' t' o' b' a' n' e' l' t' e' z' e' s' t' v' e' n' d' e' j'
 n' e' e' t' e' t' h' e' l' e' t' t' - k' i' n' t' a' l' a' z' a' v' o' r' a' e' l' l' e' t' s' a' j' o' d' o' t' t' u' t' a' n' t' a' t'
 e' s' p' e' r' t' u' s' - m' a' s' t' y' a' n' t' a' t' u' s' o' b' a' n' l' e' s' e' o' r' a' n' t' s' i' g'
 d' a' t' a' i' a' z' i' d' e' i' s' e' v' e' t' e' l' l' e' n' i' s' s' o' g' a' n' t' l' a' t' o' y' u' t' a' s' u' t' u' l'
 b' e' n' n' e' t' m' e' g' t' i' s' t' e' n' s' a' n' i' s' p' e' d' i' j' o' m' e' g' i' s' e' g' o' r' n' e'
 u' e' s' a' i' n' o' i' m' c' h' o' x' a' s' o' f' a' i' t' s' o' g' e' n' m' e' g' a' n' e' m' i' s' t' a' t'
 j' a' s' m' a' g' a' r' u' a' l'. - A' f' e' l' t' f' e' l' s' o' v' e' s' t' a' t' i' s' t' a' b' i' t' o' n' u' i' n' o' a'
 l' e' r' e' a' o' t' t' o' t' m' e' g' a' t' e' p' i' t' a' t' i' s' t' i' s' h' a' m' a' g' a' r' o' m' o' s' i' m' e' n' t' s' e' v' e' s'
 m' e' g' e' l' v' a' d' a' a' z' e' q' u' a' b' a' l' s' a' m' u' e' d' i' s' B' a' r' o' z' a' s' o' l' t' i' c' a' s' B' a' i' e' - B' o' d' o'.
 v' a' m' e' g' e' s' m' a' g' a' r' i' p' e' c' i' a' l' l' e' t' e' v' e' l' e' t' e' p' o' s' t' o' s' a' u' e' n' e' t' e' s'
 u' t' o' e' r' e' e' v' e' n' 3' m' o' s' e' k' e' u' l' e' t' e' i' f' e' l' m' i' t'. - S' a' p' i' s' s' a' e' l' l' e'
 m' e' g' a' l' l' a' p' i' t' a' s' s' o' n' j' a' u' e' n' e' t' e' s' e' n' e' s' j' a' v' a' s' o' n' k' e' u' l' e' t' e' i' m' e' l' o' t' i'.
 f' u' g' l' a' l' a' s' a' s' t' e' u' l' e' k' i' n' o' s' i' s' f' e' r' d' a' n' t' i' z' a' t' h' a' d' a' l' l' a' n' e' m' l' i' t' u' t' i'.
 A' z' e' q' u' a' b' a' l' s' a' m' u' e' d' i' s' u' l' a' s' i' s' m' o' h' a' r' i' s' p' e' l' v' a' r' a' c' h' i'

5/6

Amennyire kinyomozható: a község és gyülekezet története . Lélekszám régen /pl.

100 év előtt / és ma; szaporodás vagy fogyás; születési, halálozási adatok; egészség-
ügy. - Tájrész; táj, nép, életmód viszonya. Birtokviszonyok az átlag földbirtok, a földe-
lenek 1-5 házasok stb.; a föld minősége; gazdálkodási ágak /gabona, állattenyésztés,
gyümölcs, / ; értékesítési lehetőségek. Van e földhiány és földéhség ? Jól vagy
rosszul gazdálkodnak e ? Van e szorgalom, igyekezés, szerezni akarás ? Téli van e házi-
ipar / szövés, stb., / ? iparos pályára mennek e? még e az iparos? Sok e a német iparos
Mi a véleményük az ipari munkáról, pályáról?

M. 4593
160

Egyke- ha van, mikor képtőzdődött és milyen arányban haladt? Az "elkülönözés" / a

jobbágy felszabadítások után a nagybirtoktól elválás/ hatása; - ~~Alks~~ kimutatható e az egyke kezdetének és növekedésének az elkülönözés folytán megmaradt gazdasági renddel való kapcsolata? Általában a gazdasági és birtokviszonyokkal/ pl nagybirtok, mint terjeszkedés akadálye/ a birtokhalmózódás az egyke folytán milyen mérvű? Sok ház és birtok kerül e idegen kézre/ beszivárgott cselédség, németek, stb./ ? Munkátlanul marad e a föld dolgos kéz hijján? Ki adják e bérbe, felibe a földet olyanok is, akik jó munkabírók?

Volt e kivándorlás- külföldre? hová? elvándorlás- belföldön, városba vagy más vidékre? Mikor, miért, milyen mértékben? Visszont milyen mértékű a beszivárgás / cselédség, németek, stb/ ha régen a mait sokszorososan meghaladó születési szám mellett se volt nagyobb a lakosság, hova lett a szaporulat? Mennyire változott meg a község lakosságának összetétele, a község arculata? A beszivárgott nép milyen? Jó minőségű vagy selejtes? Anyagilag milyen a helyzete és milyen erkölcsű? Az őslakosság elegyült e vele, összeházasodnak e? Az őslakoságnak volt e valamilyen népi művészete/ faragás, szövés stb./ s él e még belőle valami? Régi viselet, szokások, eredeti nép dal, régi tánc él e még valamennyire s különösen hogy vélekedik és beszél róla a nép? Meg veti vagy csak épen nem törődik vele.? A népnyelv ép e még vagy megromlott? Általában: az urgyűlölet és urmajmolás/ a kettő együtt jár/ tünetei.

Az egykezés erkölcsi kihatásai. Hogyan kezdték, hogyan csinálták s manapság mivel manipulálnak/ a preaventiv coitus interruptuson kívül az abortust előidéző hunyor, elkenés, stb./ maguk csinálják, vagy mások csináltatják? Tudva van e, kik a kenő asszonyok, bábák, orvosok, akik gyakorolják,? Hol mutatható ki lelkiismeretlen orvosok működésével kapcsolatban a pusztulás meggyorsulása? Családi élet, vőrendszer. Öregek, ifjak, gyermekek helyzete a családban. Erkölcsi légkör az egykes házban. Anyaság megbecsülése vagy gyalázása. A másodszor szülő asszony helyzete. Meddővé vált asszonyok, gyermektelen házaspárok milyen számban vannak? Fiatalkor, rokonok házasága, a vele járó degenerálódás- látható e s miben nyilvánulnak tünetei? Terjednek e nemi betegségek, különösen a lues? Lányok, menyecskék járnak e városokba, piscozás stb. alkalmával találkahelyekre ?

Milyen a vallásos élet? Vannak e komoly keresztyének s mi a vélekedés róluk a faluban?

Fényűzés, kényelem szeretet, ivás mennyire terjednek?

Tudatában vannak e, beszélnek e róla, ha kivesznek? Ha igen, mit mondanak róla?

A közhöz, nemzethez való kapcsolatukról milyen fogalmuk van s mit mondanak róla?

Telepítésre alkalmas e a hely s kb. milyen mértékben? Nagybirtok van e, melyből telepítés véljára kisajátítani lehetne s milyen mértékben? Különösen nemzetei szempontból/ németek miatt/ szükséges e a telepítés? Intenzívebb állattenyésztésre és gyümölcstermesztésre neg vannak e a talajbeli feltételek?

Ahol vannak németek telepítésékként e őket és mikor, vagy beszivárgottak? A németek milyen vallásuk, vagyoni helyzetük, milyen a viszonyuk a magyarsághoz, általában milyen érzelmük, van e köztük nemzetiségi mozgolódás, tudnák-e, akarnak e tudni magyarul?

Felsőbaranyai egyházmegye esperese, 583/1934 sz.

Nagytiszteletű Lelkésztársam!

Itt küldöm némi késedelemmel az egyke ügyében készítendő alpos tanulmány alapjául szolgáló kérdőívet. Nagyon komoly kérésem, hogy a kérdőív valamennyi pontjának tekintetbe vételévéig en al pos dolgozatot méltóztassék készíteni. Ez nem sablonszerű Kérdőív. Itt Baranya jövődjéről van szó. Csak akkor érünk célt, ha minden lelkésztárs úgy tekinti e feladatot, hogy annak hű betöltése hozzájárul a gyógyítás munkájához. Késedelmemre való tekintettel, a munkálat beküldésének terminusául március 25.-ét állapítom meg. Sürgetést nem küldök. Leányegyházak tanítói jöjjenek segítségére az egyházak lelkipásztorainak.

Pécsett 1934 február 28.-án

atyafiui szeretettel:

Nyáry Pál s.k. esperes.

K é r d ő p o n t o k:

/:Jegyzet:/Általános szempontok a helyzetkép megrajzolásához-helyenkéntbővíülhetnek a viszonyok szerint. Kívánatos, hogy a kép minél teljesebb és részletesebb legyen, konkrét példákkal megvilágítva. Főntartás és aggodalom nélkül feltárandó minden, az adatok felhasználása olyan módon fog megtörténni, hogy senkinek se lehessen kellemetlensége belőle.

1. Amennyire kinyomozható: a község és a gyülekezet története. 2. Ahol vannak németek, telepítették-e őket és mikor, vagy beszivárogtak? A németek milyen vallásúak, vagyoni helyzetük, milyen viszonyuk a magyarsággal, általában milyen érzelmeik, van-e köztük nemzetiségi mozgolódás, tudnak-e, akarnak-e tudni magyarul?
3. Milyenek a gazdasági és birtok viszonyok, az átlag földbirtok, a földbirtok minősége, a gazdálkodási ágak/gabona, állattenyésztés, gyümölcs/4. Az értékesítési lehetőségek. 5. Van-e földhiány és éhség? 5. Jól, vagy rosszul gazdálkodnak-e? Van-e szorgalom, igyekezet, szerezni akarás? 6. Télen dolgoznak-e vmilyen háziipari téren? 7. /szövés stb. ipari pályára mennek-e, van-e az iparcsanak megélhetése? 8. Sok-e a német iparos, mi a véleményük az ipari munkáról, pályáról?
9. Az elkülönítés hatása. Kimutatható-e az egyke kezdetének és növekedésének kapcsolatata a megváltozott gazdasági renddel/jobbágyság megszűnése/s a gazdasági és birtok viszonyokkal? 10. Mikor kezdődik az egyke s milyen arányban haladt a birtok halmozás milyen mérvű, sok ház és birtok kerül-e idegen kézre/beszivárgott cselédség, németek stb./? 11. Munkálattalanul marad-e föld dolgozó kéz híján? 12. Kiadják-e felébe a földet olyannak is, akik még jó munkabírók?
13. Volt-e kivándorlás külföldre, s hová? 14. Elvándorlás belföldön, városba, vagy más vidékre? 15. Mikor miért és milyen vidékekre? Viszont: milyen méretű a beszivárgás/cselédség, németek/, lakosság régihez képest fogyott, vagy nőtt? 16. Általában a lakosság száma régen és most? 17. 100 év előtt és ma mutat-e lényeges eltérést? Ha régen a mait sokszorososan meghaladó szaporulat mellett sem volt nagyobb a lakosság, hová lett a szaporulat? 18. Mennyire változott meg a lakosság összetétele, a község arculata? A beszivárgott nép milyen, jó minőségű-e, vagy selejtes, anyagilag milyen a helyzete s milyen erkölcsű? az ő lakosság elegyedül-e véle, összeházosadnak-e véle, **Az őslakosságnak e volt-e** valamilyen népi művészete /faragás, szövést stb. s él-e még belőle valami? Régi viselet, szokások, eredeti népdal, régi tánc él-e még valamennyire s különösen hogy vélekedik és beszél róla a nép? 19. Megveti vagy csak nem törődik vele, a népi nyelv él-e még, vagy megromlott? Általában: az urgyűlölet, és urmajmolás tünetei.
20. Az egykezés erkölcsi kihatásai. 21. Hogyan kezdték? 22. Manapság mivel manipulálnak/preventív coitus interruptuson kívül az abortust előidéző hunyor, elkenés stb./? 23. Maguk csinálják-e vagy mással csináltatják? 24. Tudva van-e kik a kenő asszonyok, bábák, orvosok, akik gyakorolják? 25. Hol mutatható ki lelkiismeretlen működésével kapcsolatosan a pusztulás meggyorsulása? Családi élet, nőrendszer. Öregek, ifjak, gyermekek helyzete a családban, erkölcsi légkör az egyházban. 26. A menyecske dolgozik-e s ha igen milyen milyen munkát, vagy re-

26.

A menyecske dolgozik-e s ha igen, milyen munkát, vagy pedig az első években alig van egyéb dolga a nemi életnél és az abortusok levezetésénél? 27. Aza anyaság megbecsülése vagy gyalázása. 28. A másodszor szülő asszony helyzete? 28. Meddővé vált asszonyok, gyermektelen házaspárok milyen számban vannak? 30. Fiatalok, rokonok házassága, a vele járó degenerálóódások-láthat-k-e s miben nyilvánulnak? 31. Általában milyenek az egészségi viszonyok/teh stb./ terjednek-e a nemi betegségek, különösen a lues? 22. Lányok, menyecakék járnak-e vőrostan piacozás stb. alkalmával találka helyekre? 33. Milyen a vallásos élet? 34. Vannak-e komoly keresztyének s mi a vélekedésük róluk a faluban? 35. Fén-és zés, kényelem-szeretet stb. mennyire terjedt el?

36. Tudatában vannak-e, beszélnek-e róla, hogy kivésznek? 37. Ha igen, mit mondanak róla? 38. A közhöz, a nemzethez való kapcsolatukról milyen fogalmuk van s mit mondanak róla? 39. Telepítésre alkalmas-e a hely s kt. milyen mértékben? 40. Nyagy birtok van-e, melyből telepítés céljára sajátítani lehetne s milyen mértékben? 41. Különöse nemzeti szempontokból/ németek miatt/ szükséges a telepítés? 42. Intenzivebb állattenyésztésre és gyümölcstermelésre megvannak-e a talajbéli feltételek? 43. Lélekszám 1833 és 1933-ban. 44. Birtokviszonyok a, földetlenek, b, 1-5 holdasok stb., 45. Hány a házzszám? Ebből mennyi a kiürülő ház, t. i. ahol már nincs utód/vagy senk sincs már abból a családból/hány az egykés ház? 46. Volt-e nagyobb számu kitérés az elmúlt 100 év alatt, ami a gyűlekezeti fogyását igazolná.